

Koulutuspalveluiden talouden tasapainottamistoimenpiteet kaudelle 2023-2025

Koulutuslautakunta 25.10.2022 § 71
392/02.02.02/2022

Valmistelija: koulutusjohtaja Anne Lahtivirta, p. 044 480 6048

Kaupunginhallitus on päättänyt 23.9.2019/§219 aloittaa Suonenjoen kaupungin talouden sopeuttamistoimenpiteiden valmistelun yhteistyössä henkilöstön, virkakunnan ja luottamushenkilöiden kesken. Kestävän kuntatalouden työryhmän tekemä esitys v.2021-2025 talouden tasapainossa pitämiseksi hyväksyttiin yksimielisesti ilman muutoksia kaupunginvaltuustossa 21.12.2020. Pitkántähtäimen suunnitelmassa vuosille 2021-2025 linjataan koulutuspalveluiden osalta kaksi tavoitetta:

Taulukko 1

Toimenpide	Ts.22-23	Str.24-25	Vastuutaho
Alenevan oppilasmäärän myötä henkilöstömäärän sopeuttaminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Vuoteen 2025 mennessä yhteensä noin 10 henkilötyövuotta.	160 000€	240 000€	Koulutuspalvelut, koulutusjohtaja, koulutuslautakunta
Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toimipisteverkoston sopeuttaminen alenevaan oppilas- ja henkilöstömäärään nähden.		150 000€	Koulutuspalvelut, koulutusjohtaja, koulutuslautakunta

Suonenjoen kaupungin hallintosäännön 52§ mukaan koulutuslautakunta päättää toimialansa kehittämissuunnasta, painopistealueista ja arvioinnista. Koulutuslautakunta on käsitellyt kouluverkoston supistamiseen liittyviä toimenpiteitä kokouksissaan 09/2020 ja 12/2020. Pohjalla on ollut Kuntamaiseman tekemä Suonenjoen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen nykytila-analyysi. Loppuvuodesta 2020 toteutettiin myös oppilaiden huoltajille osoitettu kuntalaiskuuleminen ja lapsivaikutusten arviointi. Koulutuslautakunta esitti 9.11.2021/§62 talousarvion valmistelun yhteydessä Lempyyn koulun lakkauttamista 1.8.2022 alkaen. Kouluverkoston supistamista käsiteltiin kaupunginhallituksessa 13.12.2021/§307 ja kaupunginvaltuustossa 20.12.2021/§97. Asia palautettiin tuolloin uudelleen valmisteluun.

Kaupunginhallitus teki 7.2.2022/§27 päätöksen aloittaa koulutuspalveluiden palveluverkkoselvitys, joka kattaa kaupunginvaltuuston linjauksen mukaisesti koko koulu- ja varhaiskasvatusverkoston. Palveluverkkoselvitystä on käsitelty kaupunginhallituksen kokouksessa 13.6.2022/§136 ja kaupunginvaltuustossa 20.6.2022/§31. Valtuusto teki tuolloin perusopetus- ja lukioverkostoa koskevan päätöksen lakkauttaa Sammalselän koulu 1.8.2025 alkaen.

Palveluverkostoa koskevien päätösehdotusten lisäksi kaupunginhallitus päätti edellyttää koulutuspalveluja edistämään viivytyksettä rakenteellisten uudistusten toteuttamista ja siihen esitettyä aikataulua:

- Kasvattamalla perusopetuksen luokkakokojen oppilasmäärää asettamalla sille luokkakoon minimikooksi esimerkiksi 22-24 oppilasta.
- Toteuttamalla ikäryhmien yhdistämisiä selvityksessä esille tuotujen vaihtoehtojen mukaisesti keskittämällä opetusta samaan yksikköön.
- Näiden muutosten myötä toteutetaan varhaiskasvatuspalvelujen keskittämistä olemassa olevia kiinteistöjä hyödyntäen.

Kaupunginhallituksen esityksen mukaisesti koulutuspalveluiden esimiehet ovat tarkastelleet toimialan taloustilannetta sekä rakenteellisia ja toiminnallisia sopeuttamistoimenpiteitä koskevia vaihtoehtoja syyslukukauden aikana palavereissaan 3.8., 17.8., 7.9., 21.9., ja 5.10.2022 sekä varhaiskasvatuksen erillisessä palaverissa 12.10.2022. Koulutuspalveluiden esimiehet ovat yksimielisesti todenneet, että merkittävimmät taloudelliset haasteet henkilöstö- ja kuljetuskulujen osalta ovat niin suuret, ettei talouden tasapainottaminen ole mahdollista ilman rakenteellisia ratkaisuja. Sopeuttamistoimenpiteiden osalta esiin on nostettu seuraavat vaihtoehdot:

- 1) Metsolan päiväkodin esiopetusryhmän siirtäminen
- 2) Varhaiskasvatuspalvelujen keskittäminen
- 3) Varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmän uudistaminen
- 4) Opetusryhmien yhdistäminen
- 5) Iltapäiväkerhotoiminnan supistaminen tai lakkauttaminen
- 6) Jäähallisopimuksen irtisanominen
- 7) Käyttötalouden palvelujen ostojen ja materiaalihankintojen vähentäminen

Metsolan päiväkodin esiopetusryhmän uudelleen sijoittaminen

Koulutuslautakunta käsitteli talousarvioehdotuksen 2022 yhteydessä Metsolan päiväkodin siirtämistä Yhtenäiskoulun tiloihin 1.8.2022 alkaen. Siirtopäätöksen valmistelu keskeytyi, kun jäätiin odottamaan palveluverkkoselvityksen pohjalta tehtäviä ratkaisuja ja keväällä todettiin, että Metsolan esiopetusryhmälle ajateltuja tiloja tarvittiin ukrainalaisille oppilaille järjestettyyn valmistavaan opetukseen. Kaupunginvaltuuston kesäkuussa tekemä päätös ei aiheuttanut välitöntä vaikutusta Metsolan yksikön osalta, joten asia on otettava uudelleen tarkasteltavaksi.

Lukuvuonna 2022-23 on 6-vuotiaitten esiopetusikäisten lukumäärä 67 lasta. Seuraavan lukuvuoden 2023-24 esiopetuksen oppilaita on tämän hetken ennusteen mukaan 47 lasta. Varhaiskasvatuksen lapsimäärän pienenemisen johdosta syksyllä 2023 on mahdollista yhdistää Metsolan yksikön toiminta Kopolan päiväkotiin ja sen yhteydessä sijaitseviin Futurian tiloihin. Muutoksen seurauksena voidaan vähentää kolme (3) henkilötyövuotta määräaikaisesti täytettyjen tehtävien osalta. Kustannusvaikutus on noin 94.000€. Neljäs henkilöstöön vaikuttava ratkaisu toteutuu johtamisjärjestelmän muutoksen kautta.

Varhaiskasvatuspalvelujen keskittäminen

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti Sammalselän koulu lakkautetaan 1.8.2025 alkaen. Koulutuspalveluiden ja teknisen toimialan tulee yhteistyössä käynnistää suunnittelutyö Valkeisenmäen ja Kopolan päiväkotien mahdollisesta yhdistämisestä Sammalselän koulun tyhjenevään kiinteistöön.

Varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmän uudistaminen

Metsolan päiväkodin uudelleen sijoittamisen yhteydessä on syytä tarkastella myös varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmää kokonaisuudessaan. Lapsimäärän vähentyessä ja palveluverkon kaventuessa myös johtamistehtäviä voidaan tiivistää.

Valkeisenmäen päiväkodinjohtajan tehtävistä poistuu Metsolan yksikön johtaminen. Myös hänen vastuullaan olleiden yksityisten perhepäivähoitajien määrä on vuosien varrella pienentynyt selkeästi. Lisveden ja Kopolan päiväkotien asiakasmäärän sekä Kopolan johtajan alaisuudessa olleiden perhepäivähoitajien määrän väheneminen mahdollistavat tehtävien uudelleen järjestelyn.

Metsolan päiväkodin siirtyessä 1.8.2023 alkaen Kopolan päiväkodin yhteyteen voidaan varhaiskasvatusyksiköiden johtamistehtäviin tehdä seuraavat muutokset:

Taulukko 2

	Nykyinen tilanne	1.8.2023 alkaen
Kopolan päiväkodinjohtaja	Kopolan päiväkoti Kunnallinen perhepäivähoito Vuorohoito	Kopolan päiväkoti Kunnallinen perhepäivähoito Vuorohoito Yksityinen ryhmäperhepäivähoito ja - perhepäivähoitajat
lisveden päiväkodinjohtaja	lisveden päiväkoti	lisveden päiväkoti Valkeisenmäen päiväkoti
Valkeisenmäen päiväkodinjohtaja	Valkeisenmäen päiväkoti Metsolan päiväkoti	-

Päiväkodinjohtajien tehtävien uudelleen järjestelyjen lisäksi voidaan tarkastella varhaiskasvatusjohtajan tehtävänkuvaa. Alustavia keskusteluja on käyty muun muassa mahdollisuudesta jakaa varhaiskasvatusjohtajan tehtävä yhdessä Rautalammin kunnan kanssa. Asian valmistelua jatketaan kuluvan vuoden loppupuolella.

Mikäli Valkeisenmäen ja Kopolan päiväkotien yhdistäminen Sammelselän koulun kiinteistöön toteutuu vuosien 2026-2027 aikana, voidaan varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmää tarkastella uudelleen.

Opetusryhmien yhdistäminen

Keväällä laaditussa palveluverkkoselvityksessä on tarkasteltu eri näkökulmia opetusryhmien yhdistämisestä (KV 20.6.2022/§31, Liite 3: Palveluverkkoselvitys, s. 46-59).

Tarkastelussa on huomioitava, että oppilasmäärissä ovat mukana pienluokkien oppilaat. He opiskelevat pääosin omassa opetusryhmässään, mutta integroituvat mahdollisuuksien mukaan yleisopetuksen ryhmään joissakin oppiaineissa.

Koulutuspalveluiden esimiesten palaverissa näkökulmista on noussut tarkasteluun esiin kaksi eri vaihtoehtoa:

1) *Opetusryhmien yhdistäminen 1.luokalta alkaen:*

- lv 2023-24 lähtien kaikki 1.-luokkalaiset mahtuvat 3-sarjaisena Yhtenäiskoululle
  - o 1.lk 64 oppilasta > 21 tai 22 oppilasta / opetusryhmä
  - o vaikutus -1htv (55.000€/TA-vuosi)
- lv 2024-25 lähtien kaikki 1.-luokkalaiset mahtuvat nykyisen 2-sarjaisen kaltaisena Yhtenäiskoululle
  - o 1.lk 48 oppilasta > 24 oppilasta / opetusryhmä
  - o vaikutus -2htv (110.000€/TA-vuosi)

2) *Opetusryhmien yhdistäminen 5.-6.luokalta alkaen:*

- lv 2023-24 lähtien kaikki 5.-6.-luokkalaiset mahtuvat 3-sarjaisena Yhtenäiskoululle
  - o 5.lk 61 oppilasta > 20 tai 21 oppilasta / opetusryhmä
    - mahdollinen nykyisiin luokkatiloihin ja pedagogisesta näkökulmasta
  - o 6.lk 79 oppilasta > 26 tai 27 oppilasta / opetusryhmä
    - haasteita nykyisiin luokkatiloihin ja pedagogisesta näkökulmasta
  - o vaikutus -1htv (55.000€/TA-vuosi)
- lv 2024-25 lähtien kaikki 5.-6.-luokkalaiset mahtuvat 3-sarjaisena Yhtenäiskoululle
  - o 5.lk 70 oppilasta > 23 tai 24 oppilasta / opetusryhmä
    - mahdollinen nykyisiin luokkatiloihin ja pedagogisesta näkökulmasta
  - o 6.lk 61 oppilasta > 20 tai 21 oppilasta / opetusryhmä
    - mahdollinen nykyisiin luokkatiloihin ja pedagogisesta näkökulmasta
  - o vaikutus -2htv: 1Lo, kielten opetus ja jakotunnit (110.000€/TA-vuosi)

Kustannusvaikutus on esitetty talousarviovuodelta. Käytännössä muutos toteutetaan vasta uuden lukuvuoden alkaessa 1.8. alkaen, jolloin kustannusvaikutus on vain 5/12kk esitettyyn määrään nähden.

Vaihtoehtoissa on arvioitu vaikutusta henkilötyövuosien määrään ainoastaan opettajien osalta. Vaikutus heijastuu kuitenkin myös koulunkäynninohjaajien ja muun tukipalvelun henkilöstön tarpeeseen. Opetusryhmien keskittäminen kasvattaa jonkin verran kuljetusten lisääntymistä. Palveluverkkoselvitystä varten tehdyissä laskelmissa arvioidaan kuljetusten kustannusvaikutusten olevan kuitenkin kohtalaisen vähäinen, sillä muutokset kohdistuvat olemassa olevien koulukuljetusreittien muokkaamiseen.

Koulutuspalveluiden esimiesten yhteinen näkemys on, että opetusryhmien yhdistäminen olisi parempi kohdistaa 1.-luokkalaisten sijasta 5.-6. -luokkalaisiin. Perusteluina nähdään muun muassa aineenopettajien osaamisen hyödyntäminen opetusjärjestelyissä, ala- ja yläkoulun nivelvaiheen muutosten kaventuminen, lisveden ja Lempyyn koulujen suurten yhdysluokkien aiheuttamien haasteiden purkautuminen ja oppilashuollon saavutettavuuden parantuminen. Synergiaetua saadaan myös erityisopetusjärjestelyiden uudelleen kohdentamisessa vastaamaan paremmin ikäluokkien kaikkien oppilaiden tuen tarpeita.

Oppilasmäärien pienentyessä tulee opetusryhmien yhdistämisestä laatia pitkántähtäimen suunnitelma. Taulukossa 3 on esitetty eri näkökulmia tulevien vuosien tarkastelun pohjaksi.

Koulu	Iv 23-24	Iv 24-25	Iv 25-26	Iv 26-27	Iv 27-28
Yhtenäiskoulu alakoulu		1.lk opp.määrän tarkistus: 1 ryhmä	1.-2.lk opp.määrän tarkistus: 1 ryhmä/lk	1.-3.lk opp.määrän tarkistus: 1 ryhmä/lk	1.-4.lk opp.määrän tarkistus: 1 ryhmä/lk
Yhtenäiskoulu yläkoulu	7.lk opp.määrän tarkistus: 3 ryhmää	8.lk opp.määrän tarkistus: 3 ryhmää	7. ja 9.lk opp.määrän tarkistus: 3 ryhmää	7.-8.lk opp.määrän tarkistus: 3 ryhmää	7.-9.lk opp.määrän tarkistus: 3 ryhmää
Sammalselän koulu	5.-6.lk opp.määrän tarkistus: siirto YK:lle 3 ryhmää		koulun lakkautuminen siirto YK:lle	>>>	>>>
Iisveden koulu	5.-6.lk opp.määrän tarkistus: siirto YK:lle 3 ryhmää	1.-2.lk opp.määrän tarkistus: yhdysluokka	1.-2.lk opp.määrän tarkistus: yhdysluokka	1.-2.lk opp.määrän tarkistus: yhdysluokka	1.-2.lk opp.määrän tarkistus: yhdysluokka
Lempyyn koulu	5.-6.lk opp.määrän tarkistus: siirto YK:lle 3 ryhmää	1.-4.lk opp.määrän tarkistus ja rakennuksen kuntoarvio	>>>	>>>	>>>

Iltapäiväkerhotoiminnan supistaminen tai lakkauttaminen

Perusopetuslain mukainen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille. Kunta voi järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa itse, yhdessä muiden kuntien kanssa tai se voi hankkia palvelut esimerkiksi järjestöiltä tai yhteisöiltä. Kunnilla ei kuitenkaan ole velvollisuutta tarjota toimintaa.

Suonenjoella on järjestetty iltapäivätoimintaa kaikilla neljällä alakoululla klo 16 tai 17 asti. Toiminnan ohjaamisesta vastaavat iltapäiväkerhon ohjaajat, joiden työajasta suuri osa kohdentuu koulunkäynninohjaajan tehtävään tai nuorisotoimen puolelle.

Iltapäivätoiminnan koordinaattorin ja vastuuhjaajien kanssa on käyty keskustelua toiminnan supistamiseen liittyvistä vaihtoehdoista. Esiin on nostettu ajatus toiminta-ajan supistamisesta siten, että iltapäiväkerhot päättyvät kaikilla kouluilla klo 16. Tätä vaihtoehtoa puoltaa iltapäivätoiminnan ohjaajien työvuorosunnittelu ja palvelun vähäinen käyttö klo 16 jälkeen. Laskennallisesti toiminnan supistamisesta vähennettyjen työtuntien vaikutus olisi noin 23.000€. Se pienentäisi kuitenkin joidenkin ohjaajien viikkotyöaika. Toinen vaihtoehto on työajan uudelleen suunnittelu ja hyödyntäminen koulun tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin.

Iltapäivätoiminnan järjestämisen supistaminen voi kohdentua myös siten, että sitä tarjotaan vain 1.luokkalaisille ja erityisen tuen oppilaille. Heitä on kuitenkin valtaosa iltapäivätoimintaan osallistuvista lapsista, joten vaikutus henkilöstömäärän kaventamiseen olisi vähäinen.

Koska kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa, voidaan harkita myös iltapäivätoiminnan lakkauttamista. Laskennallisesti vaikutus olisi noin 133.000€. Iltapäivätoiminta tarjoaa lapsille virikkeellistä

ja turvallista toimintaa koulupäivän jälkeen. Sen lakkauttaminen heikentäisi suuresti lapsiperheiden palveluita Suonenjoella.

Jäähallisopimuksen irtisanominen

Suonenjoen kaupunki ja Suonenjoen jäähalli Oy ovat tehneet vuonna 1998 sopimuksen, jossa sovitaan, että Suonenjoen kaupunki ostaa jäähallivuoroja kouluille ja päiväkodeille vuosittain yhteensä 600 tuntia. Sopimuksen ehtojen mukaan sopimus jatkuu aina vuoden kerrallaan, ellei sopimusta ole irtisanottu 31.12. mennessä. Sopimuksen irtisanomisaika on kalenterivuosi. Sopimusosapuolet voivat yhteisellä päätöksellä näistä määräajoista poiketen tarkistaa sopimuksen sisällöllisiä ja toiminnallisia määräyksiä.

Koulutuspalveluiden esimiesten kanssa on keskusteltu jäähallin käyttöasteesta ja sopimuksen jatkotarpeesta. Jäähallin käyttövuorot ovat olleet suosituimpia Yhtenäiskoululla, alakoulujen ja päiväkotien osalta vuorojen käyttö on ollut vähäisempää. Hyvien talvikelien ansiosta luonnonjäät ovat tarjonneet mahdollisuuden luistella oman koulun läheisyydessä, joten jäähallin vuoroja ei ole tarvittu. Myös kasvaneet kuljetuskustannukset ovat hillinneet jäähallin käyttöä.

Sopimuksen mukaisten jäähallivuorojen kustannus koulutuspalveluille on noin 40.000€ vuodessa. Vähentyneen käyttötarpeen vuoksi on syytä harkita sopimuksen purkamista kokonaan tai käyttövuorojen vähentämistä. Sopimus on oheismateriaalina koulutuslautakunnan Teams-kansiossa.

Käyttötalouden palvelujen ostojen ja materiaalihankintojen vähentäminen

Koulutuspalveluiden esimiesten antamien tietojen mukaan palvelujen ostoja ja materiaalihankintoja on aiempina vuosina pyritty karsimaan talouden tasapainottamiseksi. Tällä hetkellä niissä ei ole ylimääräisiä kuluja, joita vähentämällä voitaisiin saada merkittävää vaikutusta talousarvion kulujen pienentämiseksi.

Yhteenveto

Edellä esitetyt toimenpide-ehdotukset vastaavat kaupungin talouden pitkántähtäimen tavoitteiden asetteluun. Toteutettavat ratkaisut on suunniteltu pysyviksi, jolloin kustannusvaikutus näkyy myös tulevina vuosina. Henkilöstömäärän ja toimipisteverkoston sopeuttaminen voidaan tehdä hallitusti ja suunnitelmallisesti kuitenkin vasta niiden toimintakausien alussa, jolloin lapsi- ja oppilasmäärät todellisesti laskevat. Varhaiskasvatuksessa muutosta tapahtuu jo syksyllä 2023, mutta koulujen oppilasmäärien selkeä lasku tapahtuu vasta lukuvuoden 2024-25 alkaessa.

Pitkántähtäimen suunnitelmissa olevat lapsi- ja oppilasmäärät perustuvat palveluverkkoselvityksessä oleviin lukuihin ja/tai syksyn 2022 oppilastilastoihin, joissa ei ole huomioitu Suonenjoella asuvia tilapäisen suojelun piirissä olevia lapsia ja nuoria. Tällä hetkellä tilapäisen suojelun statuksella olevista perusopetusikäisistä 37 on kouluissamme perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Mikäli he jatkavat integroidusti perusopetuksemme kouluissa lukuvuonna 2023-24, on näin suurella oppilasmäärällä merkittävä vaikutus palvelujen järjestämiseen ja ehdotettujen suunnitelmien toteuttamista tulee arvioida uudelleen.

Keväällä 2022 valmistunut koulutuspalveluiden palveluverkkoselvitys on liitteenä.

Ehdotus

Koulutuslautakunta ehdottaa, että koulutuslautakunta päättää hyväksyä seuraavat talouden tasapainottamistoimenpiteet:

- 1) Metsolan päiväkodin esiopetusyksikön siirtäminen Kopolan päiväkotiin ja sen yhteydessä sijaitseviin Futurian tiloihin 1.8.2023 alkaen,
- 2) varhaiskasvatuspalvelujen keskittämistä koskevan suunnittelutyön käynnistäminen yhteistyössä teknisen toimialan kanssa,
- 3) varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmän uudistaminen jakamalla Valkeisenmäen päiväkodinjohtajan tehtävät Kopolan ja lisveden päiväkodinjohtajille 1.8.2023 alkaen,
- 4) opetusryhmien yhdistäminen siten, että Suonenjoen kaupungin kaikki 5.-6.-luokkalaiset siirretään Yhtenäiskoulun tiloihin 1.8.2023 alkaen ja
- 5) jäähallisopimuksen muuttaminen siten, että käyttövuoroja vähennetään 50% 1.1.2023 alkaen tai viimeistään 1.1.2024 alkaen, mikäli sopimusmuutoksesta ei saada yhteistä päätöstä osapuolten välillä.

Päätös

Koulutuslautakunta päätti kokouksessa käydyssä keskustelun perusteella yksimielisesti hyväksyä seuraavat talouden tasapainottamistoimenpiteet:

- 1) Metsolan päiväkodin esiopetusyksikön siirtäminen Kopolan päiväkotiin ja sen yhteydessä sijaitseviin Futurian tiloihin 1.8.2023 alkaen,
- 2) varhaiskasvatuspalvelujen keskittämistä koskevan suunnittelutyön käynnistäminen yhteistyössä teknisen toimialan kanssa,
- 3) varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmän uudistaminen jakamalla Valkeisenmäen päiväkodinjohtajan tehtävät Kopolan ja lisveden päiväkodinjohtajille 1.8.2023 alkaen,
- 4) opetusryhmien yhdistäminen siten, että Suonenjoen kaupungin kaikki 5.-6.-luokkalaiset siirretään Yhtenäiskoulun tiloihin 1.8.2024 alkaen siten, että tilanne tarkistetaan tarvittaessa uudelleen ja
- 5) jäähallisopimuksen muuttaminen siten, että käyttövuoroja ja -maksuja vähennetään 50% 1.1.2023 alkaen tai viimeistään 1.1.2024 alkaen, mikäli sopimusmuutoksesta ei saada yhteistä päätöstä osapuolten välillä.